

Regeling van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat, van 27 juni 2023, nr. IENW/BSK-2023/170612, tot wijziging van de Regeling lozen buiten inrichtingen en de Omgevingsregeling in verband met de aanpassing van eisen voor zuiveringsvoorzieningen voor toiletwater aan boord van pleziervaartuigen (Regeling aanpassing eisen boordzuiveringsinstallatie)

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,

Gelet op artikel 1.5, eerste lid, in samenhang met artikel 3.9, tweede lid, van het Besluit lozen buiten inrichtingen en artikel 4.3, vierde lid, van de Omgevingswet;

BESLUIT:

ARTIKEL I

De Regeling lozen buiten inrichtingen wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1.2, eerste lid, komt de begripsbepaling NEN-EN-ISO 9308-1 te luiden:

NEN-EN-ISO 9308-1: NEN-EN-ISO 9308-1: Water – Detectie en enumeratie van Escherichia coli en bacteriën van de coligroep – Deel 1: Methode met membraanfiltratie, november 2000;.

B

De bijlage bij de regeling wordt als volgt gewijzigd:

- Telkens wordt '1, 3, 25 en 100' vervangen door '2, 9, 75 en 300'.
- Telkens wordt '15 °C' vervangen door 'ten minste 12 °C en ten hoogste 18 °C'.
- Telkens wordt '40 °C' vervangen door 'ten minste 34 °C en ten hoogste 40 °C'.

ARTIKEL II

Bijlage II bij de Omgevingsregeling wordt als volgt gewijzigd:

- In de rij met 'NEN-EN-ISO 9308-1' wordt in de vijfde kolom toegevoegd 'Bal'
- Na de rij met 'NEN-EN-ISO 9308-1' wordt een rij ingevoegd, luidende:

NEN-EN-ISO 9308-1	Water – Detectie en enumeratie van Escherichia coli en bacteriën van de coligroep – Deel 1: Methode met membraanfiltratie	2000	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 17 Bal

ARTIKEL III

Deze regeling treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst.

ARTIKEL IV

Deze regeling wordt aangehaald als: Regeling aanpassing eisen boordzuiveringsinstallatie.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

*De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
M.G.J. Harbers*

TOELICHTING

I. Algemeen deel

1. Inleiding

In de Regeling lozen buiten inrichtingen (Rlbi) zijn sinds oktober 2019 (*Stcrt. 2018, 52426*) eisen opgenomen voor voorzieningen die aan boord van pleziervaartuigen kunnen worden gebruikt voor zuivering van toiletwater. Een zuiveringsvoorziening aan boord kan een aantrekkelijk alternatief zijn voor een tank waarin het toiletwater wordt opgeslagen en dat bij een innamepunt (bijvoorbeeld bij een jachthaven) moet worden uitgedompt.

Een van de eisen is dat voor de zuiveringsvoorziening een typegoedkeuring moet zijn afgegeven door de instantie die daartoe door de minister is erkend (op dit moment EMCI Register en DCI). Een van de vereisten voor het afgeven van de typegoedkeuring is dat er maximaal een bepaalde hoeveelheid *Escherichia coli* in het gezuiverde water mag zitten. Voor de uitvoering van de analyse werd in de Rlbi verwezen naar de versie van NEN-EN-ISO 9308-1 zoals die in 2017 gold.

Eind oktober 2022 ontving het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat signalen dat toepassing van deze versie van de norm knelpunten meebracht, waardoor de testen van de zuiveringsvoorzieningen geen doorgang konden vinden. Op verzoek van het ministerie heeft het RIVM nader onderzoek hiernaar gedaan, en voorgesteld om de analyse van *Escherichia coli* uit te voeren volgens de versie zoals die in 2000 gold, inclusief de daarin beschreven 'Rapid test'. In maart 2023 is door de HISWA-RECRON aangegeven dat er zo snel mogelijk een wijziging van de Rlbi zou moeten worden doorgevoerd, zodat de analyses van het gezuiverde afvalwater van de zuiveringsvoorzieningen doorgang kunnen vinden. Conform dit voorstel wordt die regeling door middel van onderhavige wijzigingsregeling op dit punt aangepast.

Daarnaast zijn door middel van deze regeling enkele correcties in de Rlbi doorgevoerd wat betreft de verhouding van de samenstelling van het mengsel dat in een zuiveringsvoorziening moet worden gebruikt voor het uitvoeren van de testen, en de bandbreedte van de omgevingstemperatuur waarbinnen de testen moeten worden uitgevoerd.

2. Hoofdpijnen van de regeling

Met deze regeling zijn enkele correcties van technische aard doorgevoerd in de voorschriften die in de Rlbi en de Omgevingsregeling zijn gesteld aan het testen van voorzieningen die zijn bedoeld voor het zuiveren van toiletwater aan boord van pleziervaartuigen.

Wat betreft de analyse van *Escherichia coli* in het gezuiverde water mag gebruik worden gemaakt van de versie van NEN-EN-ISO 9308-1 uit 2000. Dit is essentieel, omdat de testen niet kunnen plaatsvinden op basis van de versie van die norm uit 2017. Dit betekent dat er dus ook geen zuiveringsvoorzieningen met de vereiste typegoedkeuring op de markt kunnen komen.

Met deze regeling is daarnaast een correctie aangebracht in de verhouding van het mengsel dat in de zuiveringsvoorziening moet worden gebruikt bij het uitvoeren van de testen (verder: de testverhouding) en is een correctie aangebracht ten aanzien van één van de omgevingstemperaturen die bij de testen moet worden aangehouden. Ten aanzien van beide omgevingstemperaturen is bovendien een bandbreedte aangehouden.

3. Verhouding tot nationale wetgeving

Deze regeling wijzigt zowel de huidige Regeling lozen buiten inrichtingen (artikel I) als de nog in werking te treden Omgevingsregeling (artikel II).

Voor het wijzigen van de temperatuur en de testverhouding in de testprocedure voor de zuiveringsvoorziening is onder het huidige recht een wijziging nodig van de Regeling lozen buiten inrichtingen. Deze wijzigingen zijn opgenomen in artikel I, onderdeel B, van deze regeling. Voor het wijzigen van dezelfde regels vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet is een wijziging vereist van bijlage XI bij het Besluit activiteiten leefomgeving (verder: Bal).¹ Dit besluit zal nog op dit punt worden aangepast. De wijziging van de temperatuur en testverhouding in de testprocedure in het Bal is een technische wijziging. Daarnaast zal het Bal nog worden aangevuld met regels met betrekking tot de

¹ Bijlage XI bij artikel 17.26, eerste lid, onder a, van het Besluit activiteiten leefomgeving (testen voor zuiveringsvoorzieningen).

verzegeling van de afvoerleiding van het toilet op een pleziervaartuig. Verzegeling is niet aan de orde als toiletwater door een zuiveringsvoorziening wordt geleid die aan de eisen voldoet.

De grondslag voor de wijzigingen in de Regeling lozen buiten inrichtingen is artikel 1.5 van het Besluit lozen buiten inrichtingen. Dit artikel moet in samenhang worden gelezen met artikel 3.9 van dat besluit. In dat artikel is geregeld dat het lozen van toiletwater niet is toegestaan, tenzij dit toiletwater voordat het wordt geloosd door een zuiveringsvoorziening wordt geleid die voldoet aan bij ministeriele regeling gestelde eisen. In de Regeling lozen buiten inrichtingen is geregeld dat de zuiveringsvoorziening het toiletwater zodanig moet zuiveren dat het een maximumaantal eenheden *intestinale enterokokken* en *Escherichia coli* bevat. Er kan een certificaat van typegoedkeuring worden verstrekt als de zuiveringsvoorziening volgens bepaalde testen aan de eisen voldoet.

Artikel II van deze regeling wijzigt bijlage II bij de Omgevingsregeling. Hierin zijn de uitgaven (versies) en verwijzingen van normen opgenomen. Dat een zuiveringsvoorziening aan de norm voor het beoordelen van *Escherichia coli* moet voldoen, is geregeld in artikel 17.26 van het Bal. In paragraaf 17.2.1 van dat besluit zijn regels opgenomen over het lozen van toiletwater van een pleziervaartuig. In afdeling 17.3 van dat besluit, waarvan artikel 17.26 onderdeel uitmaakt, staan de regels over het verstrekken van certificaten voor zuiveringsvoorzieningen.

Bekendmakingswet

In deze regeling wordt verwezen naar een norm van niet-publiekrechtelijke aard. In lijn met artikel 14a van de Bekendmakingswet wordt aan eenieder op verzoek kosteloos inzage gegeven in deze norm. Inzage kan worden verkregen bij de directie Waterkwaliteit en Grote wateren van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Rijnstraat 8, Den Haag.

4. Gevolgen (m.u.v. financiële gevolgen)

Het gevolg van de onderhavige wijzigingen is dat de testen van de boordzuiveringsvoorzieningen doorgang kunnen vinden. Afhankelijk van de testresultaten kunnen zuiveringsvoorzieningen vervolgens een certificaat van typegoedkeuring krijgen en door de leveranciers op de markt gebracht worden. Daar hebben eigenaren van pleziervaartuigen die een zuiveringsvoorziening willen installeren in plaats van (of ter vervanging van) bijvoorbeeld een opvangtank, vervolgens ook profijt van.

De norm NEN-EN-ISO 9308-1 wordt onder de Omgevingswet niet alleen gebruikt voor het testen van installaties die aan boord van pleziervaartuigen toiletwater zuiveren, maar ook voor het onderzoeken van watermonsters bij het gelegenheid bieden tot zwemmen en baden in zwembijvers.² Op het onderzoeken van een watermonster voor *Escherichia coli* bij die activiteit kan NEN-EN-ISO 9308-1 of NEN-EN-ISO 9308-3 worden toegepast. Bij NEN-EN-ISO 9308-1 kan enkel gebruik worden gemaakt van de versie van de norm uit 2014. Deze wijziging brengt daar geen verandering in.

5. Toezicht en handhaving

Toezicht op de naleving van de artikelen in de Rlbi is geregeld via artikel 8.3, van de Waterwet. De bestuursrechtelijke handhaving is geregeld via artikel 8.1, eerste lid, onder a, van de Waterwet. Daarin is opgenomen dat de waterbeheerder tot taak heeft zorg te dragen voor de bestuursrechtelijke handhaving van het krachtens hoofdstuk 6 van die wet bepaalde. De artikelen 6.2 en 6.6 van de Waterwet zijn de grondslag voor het bepaalde in artikel 3.9 van het Besluit lozen buiten inrichtingen en de regels over lozen van gezuiverd toiletwater door een pleziervaartuig zoals opgenomen in paragraaf 2.4 van de Regeling lozen buiten inrichtingen. De bestuursrechtelijke handhavingstaak voor de regels over lozen berust dus bij het Rijk (Rijkswaterstaat) of de waterschappen, afhankelijk of sprake is van een lozing in rijkswateren of regionale wateren. Het lozen van toiletwater van een pleziervaartuig is echter toegestaan als het toiletwater voordat het geloosd wordt door een zuiveringsvoorziening wordt geleid. Met een certificaat van typegoedkeuring wordt aangetoond dat een zuiveringsvoorziening het water voldoende zuivert volgens de testen die zijn opgenomen in de bijlage bij de Regeling lozen buiten inrichtingen. Dit certificaat wordt afgegeven door een instantie die is erkend door de Minister van Infrastructuur en Waterstaat. Hoewel het toezicht op de regels over lozen van gezuiverd toiletwater dus bij de waterbeheerders berust, zal de hiervoor bedoelde minister er bij de regels over de wijze van testen van een zuiveringsvoorziening erop toezien dat de erkende instantie, of de door de instantie gemachtigde technische dienst, zijn taak juist vervult.

Toezicht op de naleving van de artikelen uit de Omgevingsregeling is geregeld via hoofdstuk 18 van de Omgevingswet. In artikel 18.2, eerste lid, van de Omgevingswet is bepaald dat de bestuursrechtelijke

² Zie hiervoor paragraaf 15.2.2, waaronder artikel 15.36, van het Bal.

handhavingstaak bij een activiteit waarvoor algemene regels zijn gesteld berust bij het bevoegde gezag voor die activiteit. In afdeling 17.1 van het Bal is geregeld dat de Minister van Infrastructuur en Waterstaat het bevoegd gezag is ten aanzien van de regels over het lozen van toiletwater vanaf een pleziervaartuig.

6. Financiële gevolgen

Deze regeling heeft positieve financiële gevolgen. Erkende instanties kunnen (tegen een financiële vergoeding van de leveranciers) de testen gaan uitvoeren. De leveranciers kunnen na verkrijging van een certificaat van typegoedkeuring, de zuiveringsvoorzieningen gaan verkopen. Voor de eigenaren van pleziervaartuigen wordt het mogelijk in plaats van een opvangtank een zuiveringsvoorziening aan te schaffen.

7. Advies en consultatie

Internetconsultatie

Deze regeling is uitsluitend gericht op correctie van enkele technische aspecten van de testen die de erkende instanties moeten uitvoeren, teneinde voor een zuiveringsvoorziening een certificaat van goedkeuring te kunnen afgeven. Daarnaast is eenieder erbij gebaat de wijzigingen zo spoedig mogelijk door te voeren.

Op basis van bovenstaande argumenten is afgezien van internetconsultatie. Dit is conform het kabinetsstandpunt internetconsultatie wetgeving.³ Wat betreft de wijziging van de Omgevingsregeling is daarbij geanticipeerd op het bij de Tweede Kamer aanhangige wetsvoorstel Verzamelwet Omgevingswet tot onder meer voorziet in een wijziging van artikel 23.4 van de Omgevingswet die er op neer komt dat van internetconsultatie kan worden afgezien als een ontwerpregeling:⁴

- wijzigingen bevat van ondergeschikte betekenis,
- alleen strekt tot uitvoering van internationaalrechtelijke verplichtingen, of
- een voorziening treft die onmiddellijk nodig is.

In de onderhavige wijzigingsregeling is met name onderdeel a aan de orde.

Hoewel geen internetconsultatie plaatsvindt, is aan de erkende instanties die de testen uitvoeren wel de mogelijkheid geboden commentaar te leveren. De EMCI heeft niet gereageerd, de DCI heeft enkel een verduidelijkende vraag gesteld over de temperatuur die bij de test moet worden aangehouden waarna deze is aangepast en heeft geen commentaar op de overige wijzigingen. De erkende instanties zijn degenen die kunnen beoordelen of de wijzigingen werkbaar zijn. Daarbij kunnen zij uiteraard zelf, als zij dat nodig vinden, de leveranciers consulteren die hun zuiveringsvoorziening willen laten testen. De eigenaren van pleziervaartuigen zijn niet rechtstreeks geraakt door de wijziging, maar zijn wel gebaat bij een snelle aanpassing van de testprocedure waardoor zuiveringsinstallaties op de markt kunnen worden gebracht.

Met betrokkenheid van de erkende instanties en het RIVM is geconstateerd dat er geen wijziging van de testmethode voor *intestinale enterokokken* nodig is. De in de Ribi vastgelegde methode is geschikt om afvalwater te analyseren en er is een laboratorium geaccrediteerd voor het uitvoeren van die analyses.

Technische notificatie

Er is afgezien van technische notificatie van deze regeling, op basis van eerdere jurisprudentie van het Hof van Justitie. Daarin is bepaald dat een nationale maatregel die bestaande, genotificeerde technische voorschriften herhaalt of vervangt, zonder daaraan technische specificaties of andere, nieuwe of aanvullende voorwaarden toe te voegen, niet opnieuw genotificeerd hoeft te worden.⁵ In 2019 is al een kennisgeving gedaan aan de Commissie dat *Escherichia coli* overeenkomstig ISO 9308-1 wordt geanalyseerd. Daarbij is geen onderscheid gemaakt naar een versie van de norm.⁶

Toetsen

Er is afgezien om deze regeling voor advies aan de ATR voor te leggen, omdat er op basis van de onderhavige regeling enkel positieve financiële gevolgen zijn, zie ook paragraaf 6 van deze toelichting.

³ Kamerstukken II 2010/11, 29 279, nr. 121.

⁴ Kamerstukken II 2022/23, 36 367, nr. 2.

⁵ HvJ zaken C-267/03, Lindberg, ECLI:EU:C:2005:246 (r.o.82) en C-33/97, Colim Bigg's, ECLI:EU:C:1999:274 (r.o.22)

⁶ Zie <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/nl/>, notificatienummer 2019/0141/NL-B30

De ATR heeft over de wijziging van de Regeling lozen buiten inrichtingen waarmee de regels over de zuiveringsvoorziening werden toegevoegd (*Stcrt 2019, 52426*) besloten geen formeel advies uit te brengen en de analyse te delen dat er geen (omvangrijke) gevolgen zijn voor de regeldruk.

8. Inwerkingtreding, voorlichting, communicatie

Gezien het spoedeisend belang treedt deze wijzigingsregeling in werking op de eerste dag nadat de regeling in de Staatscourant is gepubliceerd. Omdat de regeling primair gericht is op de erkende instanties (en indirect op de leveranciers van boordzuiveringsinstallaties) en deze zijn geconsulteerd bij het opstellen van deze regeling is verdere voorlichting en communicatie niet nodig.

II. Artikelsgewijs deel

Artikel I, onderdeel A

Dit artikel wijzigt de definitieomschrijving van NEN-EN-ISO 9308-1. Er wordt verwezen naar een versie van de norm uit 2000, in plaats van een meer recente versie van de norm uit 2017. Met toepassing van de versie van de norm uit 2017 kon het testen van zuiveringsvoorzieningen geen doorgang vinden. Met de versie van de norm van 2000 is dit wel mogelijk.

De versie van de norm van 2000 is ingetrokken. Het intrekken van (een versie van) een norm betekent dat er geen onderhoud aan de norm meer plaatsvindt. Het kan zijn dat de norm daardoor niet meer aansluit bij de laatste stand van de techniek. Het blijft echter wel mogelijk om te verwijzen naar een norm die is ingetrokken. De regelgeving is immers leidend. En de ingetrokken norm blijft beschikbaar. Op verzoek kan deze worden ingezien.

Artikel I, onderdeel B, punt 1

Met deze wijziging wordt een fout hersteld die was gemaakt in de berekening van de samenstelling van het tijdens de test door een boordzuiveringsinstallatie te zuiveren mengsel van toiletpapier, feces, urine en drinkwater. Het aandeel toiletpapier was te hoog en had niet op '1' moeten worden vastgesteld, maar op '2/3'. Om in het verhoudingsgetal te starten met een geheel getal (2), zijn de overige getallen met een factor 3 vermenigvuldigd.

Artikel I, onderdeel B, punten 2 en 3

Bij het testen van de zuiveringsvoorzieningen moet een bepaalde omgevingstemperatuur worden aangehouden. Ten aanzien van beide omgevingstemperaturen is een bandbreedte aangehouden wegens de mogelijkheid van fluctuatie van de temperatuur. Daarbij is de eerder aan te houden omgevingstemperatuur van 40 °C verlaagd tot een bandbreedte van drie graden hoger of lager dan 37 °C. *Escherichia coli* vermenigvuldigt zich tussen de 10 °C en 40 °C met een optimum en leeft het beste bij 37 °C, op lichaamstemperatuur.⁷ Wegens de mogelijkheid van fluctuatie van de temperatuur tijdens het testen wordt een bandbreedte aangehouden van drie graden hoger of lager dan 37 °C. Het aanhouden van een lagere testtemperatuur is niet goed mogelijk. Hoewel in de meeste gevallen een dergelijke temperatuur in de praktijk niet te verwachten is, kan de temperatuur oplopen bij een boordzuiveringsinstallatie die in een motorruim is geplaatst.

Artikel II

In de Omgevingsregeling wordt in bijlage II de rij met 'NEN-EN-ISO 9308-1' gewijzigd en een nieuwe rij met deze norm toegevoegd. Deze zullen eruit komen te zien zoals in onderstaand voorbeeld is aangegeven, waarbij in cursief is aangegeven welke delen zijn toegevoegd.

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat
NEN-EN-ISO 9308-1	Water – Telling van <i>Escherichia coli</i> en bacteriën van de coligroep – Deel 1: Methode met membraanfiltratie voor water met een lage achtergrondconcentratie aan bacteriën	2014	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 <i>Bal</i>

⁷ Zie <https://www.voedingscentrum.nl/encyclopedie/e-coli.aspx>

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat
NEN-EN-ISO 9308-1	Water – Detectie en enumeratie van <i>Escherichia coli</i> en bacteriën van de coligroep – Deel 1: Methode met membraanfiltratie	2000	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 17 Bal

Naar de genoemde norm wordt verwezen in de artikelen 15.36 en 17.26 van het Bal.

Artikel 15.36 betreft het onderzoeken van watermonsters voor zwemvijvers. Bij deze activiteit kan ten aanzien van het onderzoeken van watermonsters op *Escherichia coli* aan de versie van de norm van 2014 worden voldaan. Dit is niet gewijzigd.

Artikel 17.26 betreft het analyseren van het bemonsterde toiletwater nadat het door een boordzuiveringsinstallatie is gezuiverd. Ten aanzien van de analyse van *Escherichia coli* kan de versie van de norm van 2000 worden toegepast.

De versie van de norm van 2000 is inmiddels ingetrokken door de NEN. Dit is geen belemmering om de norm aan te wijzen. De regelgeving is leidend. En de ingetrokken norm blijft beschikbaar. Op verzoek kan deze worden ingezien.

Artikel III

Deze regeling treedt in werking met ingang van de dag na de uitgifte van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst. Hiermee wordt afgeweken van het beleid inzake vaste verandermomenten en minimale invoeringstermijnen waarbij ministeriële regelingen in werking treden op 1 januari, 1 april, 1 juli of 1 oktober en ten minste twee maanden vóór inwerkingtreding bekend worden gemaakt. Deze afwijking is gerechtvaardigd, omdat het reparatieregelgeving betreft en afwijken van de vaste verandermomenten of minimale invoeringstermijn aanmerkelijke ongewenste nadelen voorkomt. Het is zonder aanpassing van de (versie van de) norm voor *Escherichia coli* niet mogelijk een zuiveringsvoorziening voor toiletwater aan boord van pleziervaartuigen te testen, en uiteindelijk, op de markt te brengen. Hier is echter wel op korte termijn behoefte aan, zowel vanuit de fabrikant, de erkende instantie of technische dienst die de testen uitvoert als de sector, omdat de zuiveringsvoorziening een aantrekkelijk alternatief kan zijn voor bijvoorbeeld een opslagtank.

Artikel IV

Er is voor gekozen een citeertitel op te nemen voor deze wijzigingsregeling. Dit heeft te maken met de (toekomstige) aanpassing van bijlage XI bij het Bal (zie hiervoor de toelichting bij paragraaf 3 van het algemeen deel van deze toelichting) en de behoefte aan een nadere inhoudelijke duiding gezien het substantiële aantal wijzigingen van de Omgevingsregeling.

*De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
M.G.J. Harbers*